

مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه				پایه :		موضوع :		اصول ۱	
معاونت آموزش				تاریخ :		ساعت :		۱۶	
اداره ارزشیابی و امتحانات				پاسخنامه مدارس شهرستان					
بسمه تعالی									
امتحانات پایان سال – خرداد ۱۳۹۱									
نام کتاب: کفایه الاصول، از المقصد الخامس (المطلق والمقید) تا المقصد السابع اصول العملية									
لطفاً به همه سؤالات تستی و ۸ سوال تشریحی پاسخ دهید، در صورت پاسخ به همه، به سوال آخر نمره داده نمی شود (تستی ۱ و تشریحی ۲ نمره)									

سؤالات تستی:

۱. القطع فیما كان موضوعاً عقلاً من حيث القاطع والمورد والسبب ج ۳۱۱
 - أ. متفاوت ☐
 - ب. لا متفاوت عقلاً فقط ☐
 - ج. لا متفاوت عقلاً ولا شرعاً ☒
 - د. لا متفاوت شرعاً فقط ☐
۲. إن الأمانة الغير العلمية، ليست كالقطع فی كون الحجية من لوازمها ومقتضياتها بنحو العلية بل مطلقاً، وأن ثبوتها لها محتاج الى جعل، أو ثبوت مقدمات وطور حالات موجبة لاقتضاءها الحجية عقلاً بنائاً على..... ب ۳۱۷ (د ۲ س ۱)
 - أ. بناء العقلاء على العمل به ☐
 - ب. تقرير مقدمات الانسداد بنحو الحكومة ☒
 - ج. تقرير مقدمات الانسداد بنحو الكشف ☐
 - د. حكم العقل بلزوم الاحتياط ☐
۳. الظاهر استقرار سيرة العقلاء على اتباع الظهورات د ۳۲۴ (سطح ۱ سختی ۲)
 - أ. مقيداً بإفادتها للظن الشخصي ☐
 - ب. بشرط عدم الظن الفعلي على خلافها ☐
 - ج. لمن قصد افهامه ☐
 - د. مطلقاً ☒
۴. قد عرفت حجية ظهور الكلام فی تعيين المرام، فإن أحرز أن المفهوم منه جزءاً بحسب متفاهم أهل العرف هو ذا فلا كلام وإن لم يحرز الظهور فيعمل بأصالة عدم القرينة إذا كان أ ۳۲۹ (د ۲ س ۱)
 - أ. لاحتمال وجود القرينة ☒
 - ب. لاحتمال قرينية الموجود ☐
 - ج. لأجل الشك فيما هو الموضوع له لغة ☐
 - د. لأجل الشك فيما هو المفهوم منه عرفاً ☐

سؤالات تشریحی:

- * الأمر الرابع: لا يكاد يمكن أن يؤخذ القطع بحكم فی موضوع نفس هذا الحكم، للزوم الدور. ۳۰۷ (د ۲ س ع ۳)
۱. دور مذکور در عبارت را در ضمن مثال تقرير كنيد.
- مثاله «إذا علمت بحرمة الخمر فالخمر حرام». تقريب الدور: أن الحرمة موقوفة على العلم بها، لكونه موضوعاً لها وتوقف كل حكم على موضوعه بديهي، والعلم بها موقوف على وجودها قبل تعلق العلم بها، إذ لا بد من وجود حكم حتى يتعلق به العلم أو الجهل، فالعلم موقوف على الحكم وهو موقوف على العلم، وهذا دور.
- * لا يصح التوفيق بين الحكم الواقعي والظاهري بأن الحكمين ليسا في مرتبة واحدة بل في مرتبتين، ضرورة تأخر الحكم الظاهري عن الواقعي بمرتبتين.
۲. با توجه به متن، بين حكم ظاهري و حكم واقعي چند مرتبه فاصله است؟ بيان كنيد. ۳۲۲/۷ (د ۲ س ع ۲)
- بمرتبتين (۵/۰ نمره): إحداهما، تأخر الحكم الظاهري عن موضوعه وهو الشك وثانيتهما، تأخر موضوعه وهو الشك عن الحكم الواقعي الذي هو متعلق الشك.
- * ولا يخفى أن وجوب العمل على وفق القطع لا يكون بجعل جاعل، لعدم جعل تأليف حقيقة بين الشيء ولوازمه، بل عرضاً بتبع جعله بسيطاً. وبذلك انقذ امتناع المنع عن تأثيره أيضاً مع أنه يلزم منه اجتماع الضدين اعتقاداً مطلقاً، وحقيقة في صورة الإصابة كما لا يخفى. ۲۹۷/۱۰
۳. أ. مراد از «جعل تأليفی» چیست؟ ب. فرض «اجتماع ضدین حقيقة» را بيان كنيد. (د ۲ س ع ۳)
- أ. الجعل التأليفی هو الایجاد بمفاد «كان» الناقصة بمعنى جعل شيء لشيء كجعل زيد عالماً أو عادلاً.

ب. إذا قطع المكلف بوجوب شيء ونهى الشارع عن العمل بقطعه فإن كان قطعه مصيباً لزم اجتماع الضدين حقيقة فإنه حسب قطعه المصيب واجب وعلى حسب نهى الشارع عن العمل بقطعه حرام.

* وهى (أى الدلالة على الإطلاق والسرّيان) تتوقّف على مقدمات ... ثالثها: انتفاء القدر المتيقّن فى مقام التخاطب ولو كان المتيقّن بملاحظة الخارج عن ذاك المقام فى البين فإنه غير مؤثر فى رفع الإخلال بالغرض لو كان بصدد البيان. ٢٨٧ ع ٢٥١

٤. قدر متيقّن در مقام تخاطب و قدر متيقّن به لحاظ خارج را توضیح داده، بگویند انتفاء کدام یک، در انعقاد اطلاق دخیل است.

قدر متیقّن در مقام تخاطب یعنی آن مقدار از مدلول کلام که یقیناً متکلم اراده کرده و این یقین مستند به خطاب و لفظ است مثل «اکرم العالم» که در جواب «هل يجب اکرام الفقيه» گفته شود. و مراد از قدر متیقّن به لحاظ خارج از مقام تخاطب یعنی آن مقدار از مدلول کلام که اراده‌اش متیقّن است و مستند به ظهور لفظ و تخاطب نباشد مثل اینکه قدر متیقّن از رقبه، به لحاظ خارج (مثل اینکه یا مولا خود مؤمن است و یا اینکه رقاب مؤمنه فراوان می‌باشد) رقبه مؤمنه می‌باشد چنین قدر متیقّنی قاذع اطلاق نیست.

* إن العلم الإجمالى بوقوع التحريف فى القرآن لا يمنع عن حجّية ظواهره لعدم العلم بوقوع خلل فيها بذلك أصلاً ولو سلّم بوقوع العلم بالخلل فلا علم بوقوعه فى آيات الأحكام والعلم بوقوعه فى آيات الأحكام أو فى غيرها من الآيات غير ضائر لأن العلم الاجمالى بوقوع الخلل فى الظواهر إنّما يمنع عن حجّيتها إذا كانت كلّها حجّة.

٥. آیا شبهه تحریف قرآن مانع از تمسک به ظواهر کتاب است؟ توضیح دهید. ٣٢٨ (د ٢ س ع ٢)

مانع نیست؛ زیرا اولاً علم نداریم که موارد تحریف از قرائن متصله باشد که بتواند در ظواهر تأثیرگذار باشد؛ یعنی علم نداریم که موارد تحریف خللی به ظواهر کتاب وارد کرده باشد. و ثانیاً حتی اگر علم به وقوع خلل در ظواهر داشته باشیم یقین نداریم که این خلل در آیات الاحکام اتفاق افتاده باشد؛ اگرچه علم اجمالی داشته باشیم که یا در آیات الاحکام و یا در بقیه آیات به ظواهر خلل وارد شده است اما این علم اجمالی منجز نیست؛ چون برخی از آیات (غیر آیات الاحکام) از محل ابتلا خارج است.

* ممّا قیل باعتبارها بالخصوص، الشهرة فى الفتوى ولا يساعده دليل وتوهم دلالة أدلة حجّية خبر الواحد عليه بالفحوى، فيه ما لا يخفى، ضرورة عدم دلالتها على كون مناط اعتباره إفادته للظنّ غايته تنقيح ذلك بالظنّ، وهو لا يوجب إلّا الظنّ بأنّها أولى بالاعتبار، ولا اعتبار به.

٦. با توجه به متن، دلالت فحوى را همراه با پاسخ مصنف به آن توضیح دهید. ٣٣٦ (د ٣ س ٢)

دلالت مفهوم اولویت این است که مناط حجیت خبر، ظنّ است و ظنّ حاصل از شهرت، اقوی از ظنّ حاصل از خبر واحد است، لذا باید حجت باشد. جواب مرحوم آخوند: ادله حجیت خبر واحد دلالت ندارند که مناط این حجّیت، افاده ظنّ است بلکه تنها می‌توان به این مناط گمان پیدا کرد و در نهایت گمان حاصل می‌شود که شهرت نیز به طریق اولی حجت است در حالی که دلیلی بر حجّیت این گمان نداریم.

* ويمكن تقريب الاستدلال بآية النبأ من وجوه، أظهرها أنّه من جهة مفهوم الشرط، وأنّ تعليق الحكم بإيجاب التبيّن عن النبأ الذى جىء به، على كون الجائى به الفاسق، يقتضى انتفائه عند انتفائه. ٣٤٠/١ (د ٢ س ع ٢)

٧. با توجه به متن، کیفیت استدلال به مفهوم شرط برای حجّیت خبر واحد را توضیح دهید.

إنّ تعليق وجوب التبيّن على كون الخبر ممّا جاء به الفاسق يقتضى انتفاء وجوب التبيّن عند انتفاء فسق الجائى.

* يستدلّ على اعتبار أخبار الآحاد بطوائف كثيرة من الأخبار إلّا أنّه يشكل الاستدلال لها بأنّها أخبار آحاد، فإنّها غير متفقة على لفظ ولا على معنى فتكون متواترة لفظاً أو معنى. ٣٤٦ (د: ٢ س: ٢)

٨. أ. اشكال بر استدلال به اخبار بر حجّیت خبر واحد را بیان کنید. ب. «فإنّها» تعلیل برای چیست؟

أ. استدلال بر حجّیت خبر واحد به اخبار صحیح نیست؛ چون خود آن اخبار، اخبار آحاد هستند و نمی‌توان حجّیت خبر واحد را با خبر واحد اثبات کرد. ب. فإنّها: تعلیل است برای این که کثرت اخبار موجب خروج آنها از واحد نمی‌شود؛ چون در صورتی صدق خبر واحد بر آنها نمی‌شود که همه بر یک لفظ یا یک معنا اتفاق داشته باشند و تواتر لفظی یا معنوی ثابت شود.

❖ الرابع : دليل انسداد، وهو مؤلف من مقدمات، رابعها : إنه لا يجب علينا الاحتياط في أطراف علمنا، بل لا يجوز في الجملة، كما لا يجوز الرجوع إلى الأصل في المسألة، من استصحاب و تخيير و براءة و احتياط، ولا إلى فتوى العالم بحكمها. ٣٥٦ ع ١٥٢

٩. چرا در فرض انسداد، رجوع به فتوای عالم جایز نیست؟

چون تقلید جاهل از عالم صحیح است و مجتهد انسدادی اولاً جاهل نیست و ثانیاً علم به خطای عالم افتتاحی دارد و تقلید، در صورت علم به خطا جائز نیست.